

**Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії Іванова Анна Сергіївна, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2021 році Медичний інститут Сумського державного університету за спеціальністю «Лікувальна справа», працює лікарем в Медичному центрі «Добробут-Поліклініка», виконала акредитовану освітньо-наукову програму 222 «Медицина».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Сумського державного університету, м. Суми від «15» травня 2025 року № 0479-І, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Дужого Ігоря Дмитровича, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри хірургії, травматології, ортопедії та фтизіатрії Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України

Рецензентів –

Атамана Юрія Олександровича, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України

Деміхової Надії Володимирівни, доктор медичних наук, професор кафедри внутрішньої та сімейної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України

Офіційних опонентів –

Місюри Катерини Василівни, доктора медичних наук, професора, директора Державної установи "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"

Паньківа Володимира Івановича, доктора медичних наук, професора, головного наукового співробітника відділу клінічної ендокринології Державного некомерційного підприємства «Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин».

на засіданні «18» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» Івановій Анні Сергіївні на підставі публічного захисту дисертації «Роль анізомелії у формуванні

унілатеральних діабетичних виразок та удосконалення алгоритмів їх лікування з використанням фізіотерапевтичної корекції та плазмотерапії» за спеціальністю 222 «Медицина».

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України, місто Суми.

Науковий керівник Мелеховець Оксана Костянтинівна, кандидат медичних наук, професор кафедри внутрішньої та сімейної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Дисертація оформлена згідно з вимогами, встановленими Міністерством Освіти і Науки України. Максимальний та мінімальний обсяг основного тексту дисертації відповідає освітньо-науковій програмі закладу відповідно до специфіки галузі знань 22 «Охорона здоров'я» та спеціальності 222 «Медицина». Вимоги пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) дотримано.

Здобувачка опублікувала за тематикою дисертації 2 статті у періодичних виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus, 2 статті у наукових фахових виданнях України. Вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) дотримано:

1. Ivanova AS, Melekhovets OK, Melekhovets IV. A comprehensive approach for diabetic foot ulcers treatment in patients with anisomelia. *The International Journal of Endocrinology*. 2025; 21(2):140-146. DOI:10.22141/2224-0721.21.2.2025.1511.

2. Ivanova A, Melekhovets O. The prevalence of anisomelia and neurosensory impairment as risk factors for trophic ulcer formation in diabetic patients. *Eastern Ukrainian Medical Journal*. 2025; 13(1):130-138. DOI:10.21272/eumj.2025;13(1):130-138.

3. Іванова А, Мелеховець О. Анізомелія: статичний, динамічний та патогенетичний аспекти впливу на розвиток трофічних виразок при цукровому діабеті. *Clinical endocrinology and endocrine surgery*. 2025; 1:63-69. DOI:10.30978/CEES-2025-1-63.

4. Іванова АС, Харченко ТА, Мелеховець ОК, Орловський ВФ, Мелеховець ЮВ. Патогенетичний підхід в лікуванні трофічних виразок діабетичного та венозного генезу із застосуванням плазмотерапії та лазеротерапії. *Eastern Ukrainian Medical Journal*. 2020;8(4):458-465. DOI:10.21272/eumj.2020;8(4):458-465.

Статті відповідають темі дисертації, обґрунтовують отримані наукові результати відповідно до мети статті, поставленого завдання та висновків, а також опубліковані не більше ніж одна стаття в одному випуску (номері) наукового видання. Усі статті мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier). Використання самоплагіату не виявлено.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти, та висловили зауваження:

Дужий Ігор Дмитрович — голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії, травматології, ортопедії та фтизіатрії Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України. Відзначив, що дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни на тему «Роль анізомелії у формуванні унілатеральних діабетичних виразок та удосконалення алгоритмів їх лікування з використанням фізіотерапевтичної корекції та плазмотерапії» є самостійною та повністю завершеною роботою, що вирішує наукове завдання та присвячена актуальній проблемі сучасної медицини й виконана на високому науковому та методичному рівнях. Синдром діабетичної стопи є одним із найтяжчих ускладнень цукрового діабету, який внаслідок формування хронічних виразок часто призводить до ампутацій кінцівок та інвалідизації хворих. Одним із недооцінених чинників у його патогенезі є анізомелія, яка попри свою поширеність зазвичай залишається поза увагою клініцистів. Асиметрія довжини нижніх кінцівок може суттєво впливати на біомеханіку ходи, провокуючи надмірне локальне навантаження та формування виразок, особливо у хворих із діабетичною нейропатією. Уперше поміж представників української популяції вивчено поширеність анізомелії, обґрунтовано її патогенетичне значення у розвитку унілатеральних діабетичних виразок та запропоновано ефективний лікувальний алгоритм, що включає фізичну реабілітацію, ортопедичну корекцію та плазмотерапію. Одержані результати мають важливе значення як для раннього виявлення хворих групи ризику формування діабетичних виразок, так і для індивідуалізації терапії, що безперечно підкреслює наукову новизну та практичну цінність дослідження. Матеріали роботи повністю відповідають вимогам щодо оформлення документації при виконанні дисертації. Основні наукові положення та висновки логічно випливають з одержаних результатів та є достатньо обґрунтованими. Висновки та положення дисертації відповідають поставленій меті та завданням дослідження. Результати проведеного дослідження повністю відображені у достатній кількості публікацій дисертантки, а саме – 17 наукових праць, де 4 статті, 1 патент на корисну модель та 12 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, що повністю відповідає діючим вимогам. На сьогодні здобувачка зберігає активну публікаційну діяльність. У процесі підготовки до захисту було опубліковано ще одну статтю у виданні, що індексується базою даних Scopus. Ознак академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації у дисертації та наукових публікаціях здобувачки при перевірці не встановлено. Отже, дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни на тему «Роль анізомелії у формуванні унілатеральних діабетичних виразок та удосконалення

алгоритмів їх лікування з використанням фізіотерапевтичної корекції та плазмотерапії» за всіма показниками повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року, а дисертантка, з урахуванням виконання у повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Атаман Юрій Олександрович — рецензент, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України. Дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни присвячена дуже важливій та актуальній клінічній проблемі — синдрому діабетичної стопи, який є одним із найтяжчих ускладнень цукрового діабету. Попри те, що діабетологія активно розвивається, частота виникнення діабетичних виразок і пов'язаних із ними ампутацій залишається, на жаль, високою. Причин розвитку цього синдрому чимало, однак останнім часом увагу привертають саме індивідуальні анатомічні особливості, зокрема анізомелія, яка призводить до асиметричного навантаження на стопу. У таких випадках доцільним є використання фізіотерапевтичних підходів, які допомагають покращити трофіку дистальних відділів нижніх кінцівок та пропріорецепцію, що позитивно впливає на роботу опорно-рухового апарату в цілому. А це, своєю чергою, є важливим для підтримки фізичної активності у пацієнтів з цукровим діабетом. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в комплексному аналізі ролі анізомелії як незалежного фактора ризику розвитку унілатеральних виразок стопи при діабеті. Особливо цінним є те, що авторка встановила достовірний зв'язок між наявністю анізомелії та переважною локалізацією виразки на коротшій кінцівці. Це дозволяє по-новому подивитися на механізми формування синдрому діабетичної стопи з урахуванням біомеханічного перевантаження. Варто підкреслити, що дисертантка не обмежилася лише констатацією поширеності анізомелії серед хворих на цукровий діабет, а запропонувала дієвий клінічний підхід до виявлення і корекції цієї анатомічної особливості. Зі свого боку хочу відзначити вдалу інтеграцію реабілітаційних методів у загальну структуру лікування — це і використання індивідуальних ортопедичних устілок, і плазмотерапія, і вправи з елементами м'язової релаксації. Такий підхід не лише сприяє загоєнню виразок, але й покращує загальний функціональний стан пацієнтів, допомагаючи зберігати їхню рухову активність. Загалом дисертаційна робота справляє дуже позитивне враження завдяки глибокому аналізу, продуманій структурі дослідження, обґрунтованим висновкам та чіткому практичному спрямуванню. Обсяг клінічних спостережень, якість аналізу та використані сучасні статистичні методи забезпечують високу достовірність результатів. Підходи, застосовані в роботі, повністю відповідають принципам доказової медицини. Окремо варто згадати також практичну реалізацію

отриманих результатів — їх вже впроваджено в лікувальний та навчальний процес низки провідних медичних закладів України, що лише підкреслює прикладну цінність цього дослідження. Під час аналізу дисертаційної роботи було виявлено кілька зауважень редакційного характеру, однак вони не торкаються суті роботи і мають переважно рекомендаційний характер. У подальшій науковій роботі було б корисно звернути увагу на додаткові фактори, які можуть впливати на перебіг діабетичних уражень стопи, зокрема надмірну вагу, рівень фізичної активності та загальну якість життя пацієнтів. Також доцільно було б вивчити, чи існує взаємозв'язок між порушеннями венозного кровотоку або лімфовідтоку та анізомелією. Вивчення цих аспектів могло б розширити уявлення про проблему та допомогти у вдосконаленні підходів до лікування. Узагальнюючи, слід відзначити, що наукова праця Іванової Анни Сергіївни є актуальною, науково обґрунтованою і практично цінною. Дисертаційна робота повною мірою відповідає вимогам чинної Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а дисертантка заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Деміхова Надія Володимирівна – рецензент, доктор медичних наук, професор кафедри внутрішньої та сімейної медицини Навчально-наукового медичного інституту Сумського державного університету МОН України. Дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни присвячена надзвичайно актуальній проблемі сучасної клінічної медицини — діабетичним ураженням стопи. Серед чинників, які призводять до формування трофічних дефектів у пацієнтів з цукровим діабетом, традиційно переважають нейропатія та ангіопатія. Однак у даному дослідженні дисертантка звернула увагу на важливий, але недостатньо досліджений аспект — біомеханічні порушення, такі як анізомелія. Вивчення її ролі як незалежного фактора ризику однобічного розвитку діабетичних виразок є безперечно інноваційним підходом, що має як наукову новизну, так і практичне значення. Анна Сергіївна вперше довела зв'язок між наявністю анізомелії, ризиком формування виразок і характером нейропатичних змін. При цьому продемонстровано, що навіть незначна різниця в довжині нижніх кінцівок здатна суттєво модифікувати перебіг діабетичної нейропатії, посилюючи її клінічні прояви внаслідок локального перевантаження тканин стопи. Серед вагомих досягнень слід відзначити розробку та патентування пристрою для точного вимірювання довжини нижніх кінцівок, що оптимізує клінічну оцінку анізомелії та дозволяє проводити її скринінг у широкій практиці. Особливої уваги заслуговує запропонований дисертанткою комплексний лікувальний підхід, який включає ортопедичну корекцію, фізичну реабілітацію та плазмотерапію. Такий мультидисциплінарний підхід спрямований не лише на загоєння локального дефекту, а й на покращення загального функціонального стану пацієнта, що є особливо актуальним у довготривалій реабілітації хворих на цукровий діабет. Загалом дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни

відзначається високим рівнем наукової аргументації та логічністю викладення. Обсяг отриманих результатів є достатнім для формування обґрунтованих наукових положень та практичних рекомендацій. Використані сучасні клінічні, інструментальні та статистичні методи повністю відповідають меті дослідження та забезпечують надійність і достовірність отриманих результатів. Висновки відповідають поставленим завданням дослідження, узгоджені з фактичними даними та мають прикладну цінність для клінічної практики. Усі основні результати дослідження відображені в наукових публікаціях здобувачки у повному обсязі, що відповідає чинним вимогам. Під час рецензування виявлено поодинокі стилістичні та технічні неточності, які не впливають на загальну наукову і практичну цінність роботи. Загалом робота справляє позитивне враження, є цілісним і завершеним науковим дослідженням з чітко вираженим практичним спрямуванням і високим ступенем обґрунтованості висновків. Дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни за актуальністю проблеми, методичними підходами, обсягом, ґрунтовністю аналізу та інтерпретацією отриманих даних повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а дисертантка заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Місюра Катерина Василівна – опонент, доктор медичних наук, професор, директор Державної установи "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України". Цукровий діабет залишається однією з ключових медико-соціальних проблем сьогодення, насамперед через високу частоту тяжких ускладнень, таких як синдром діабетичної стопи. Проблема однобічних трофічних уражень стопи у хворих на цукровий діабет досі залишається недостатньо дослідженою, особливо з точки зору впливу анатомічних особливостей, таких як різниця в довжині нижніх кінцівок. У цьому контексті дисертаційна робота Анни Сергіївни є надзвичайно актуальною, адже присвячена вивченню ролі анізомелії у формуванні унілатеральних діабетичних виразок. Наукова новизна представленої роботи полягає у новому погляді на патогенез діабетичних уражень стопи з урахуванням анатомічних і біомеханічних чинників. Уперше поміж представників українській популяції проведено аналіз поширеності анізомелії. Переконливо доведено, що навіть незначна асиметрія довжини нижніх кінцівок може суттєво впливати на розподіл механічного навантаження на стопу, особливо за умов наявності діабетичної нейропатії та судинних порушень. Встановлено кореляцію між ступенем анізомелії та вираженістю нейропатичних змін, що відкриває нові можливості для прогнозування локалізації виразок і розробки профілактичних заходів. Важливо, що в роботі не лише виявлено патогенетичні зв'язки, а й запропоновано дієвий клінічний підхід до корекції цього чинника у межах комплексної терапії. Крім того, у межах дисертації розроблено та запатентовано зручний пристрій для точного вимірювання анізомелії, який забезпечує високу достовірність і відтворюваність результатів, та може бути використаний як

інструмент скринінгу в амбулаторній практиці. Дисертанткою запропоновано ефективний підхід до лікування діабетичних виразок стопи, що включає поєднання фізіотерапевтичної корекції, індивідуального ортопедичного вирівнювання кінцівок та плазмотерапії. Такий терапевтичний алгоритм сприяє не лише загоєнню виразок, а й усуває механічні передумови для їх формування. Дисертаційна робота виконана на високому методологічному рівні, має чітко сформульовані завдання, логічну структуру, актуальні методи дослідження та статистичну обробку результатів. Структура викладу чітка, висновки логічно випливають із отриманих результатів, а рекомендації мають потенціал для широкого впровадження в клінічну практику. Принципових недоліків щодо змісту, структури, обсягу та оформлення представлена дисертаційна робота не має. Окремі зауваження мають виключно редакційний та рекомендаційний характер, і не впливають на загальне позитивне враження від дисертації. Отже, за актуальністю, сучасним методичним рівнем виконання, новизною і практичним значенням отриманих результатів, їхньою достовірністю та повнотою викладу в опублікованих працях, дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни повною мірою відповідає вимогам чинної Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а сама дисертантка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Паньків Володимир Іванович – опонент, доктор медичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу клінічної ендокринології Державного некомерційного підприємства «Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин». Цукровий діабет є однією з провідних причин інвалідизації, передусім через ризики розвитку синдрому діабетичної стопи та ампутацій нижніх кінцівок. Незважаючи на сучасні досягнення ендокринології, лікування трофічних діабетичних виразок залишається складною клінічною проблемою. У зв'язку з цим зростає інтерес до пошуку нових факторів ризику формування даних ускладнень, зокрема механічних чинників, пов'язаних з анатомічними особливостями будови нижніх кінцівок. Анізомелія, як потенційне джерело хронічного локального перевантаження, в умовах порушеної чутливості та мікроциркуляції, заслуговує на особливу увагу. Таким чином, дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни присвячена дійсно надзвичайно актуальній проблемі. Її наукова новизна полягає у системному дослідженні поширеності анізомелії серед хворих на цукровий діабет, а також у визначенні її патогенетичної ролі у розвитку односторонніх трофічних виразок. Особливу увагу заслуговує розроблений дисертанткою пристрій для оцінки довжини кінцівок, який має потенціал широкого застосування в клінічній практиці. Окремо хочу відзначити, що дисертація містить практично орієнтований лікувальний алгоритм, який об'єднує ортопедичну корекцію, фізичну терапію та плазмотерапію. Запропоноване рішення відповідає принципам персоналізованої медицини і є яскравим

прикладом сучасного міждисциплінарного підходу, який об'єднує ресурси ендокринології, ортопедії та фізичної терапії у веденні хронічних ускладнень діабету. Робота виконана на високому методичному рівні. Застосовані методи дослідження є сучасними й адекватними до поставлених завдань. Результати дослідження логічно викладені, обґрунтовані, мають значну прикладну цінність і вже впроваджені в клінічну практику низки закладів охорони здоров'я та навчальний процес медичних університетів. Принципових недоліків щодо структури, змісту, оформлення, обсягу дисертації не виявлено. Разом із тим, доцільним було б у подальшому розширити дослідження, зокрема проаналізувати вплив ступеня глікемічного контролю та супутніх ортопедичних порушень на ефективність лікування діабетичних виразок в умовах різної довжини кінцівок. Ці питання відкривають перспективу для подальшої наукової роботи. Таким чином, дисертаційна робота Іванової Анни Сергіївни є завершеною науково-дослідною працею, яка за своєю науковою цінністю, актуальністю, обсягом проведеної роботи, новизною отриманих результатів та їх практичною значущістю повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктор філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року №44, а дисертантка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Івановій Анні Сергіївні ступінь доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

 Ігор ДУЖИЙ

